

Blog januari 2025

Zilveren Weken: tijd om de groepsvorming te versterken.

In de periode na de kerstvakantie breken de bekende **Zilveren Weken** aan. Tijd om terug te gaan naar het positieve niveau van voor de kerstvakantie, veranderingen en ervaringen te verwerken óf om met een schone lei te beginnen zodat je nu wél een fijne en veilige omgeving kunt bieden.

De eerste fasen van kennismaking, de rangorde, regels en afspraken en groepsvorming (de Gouden Weken) zitten er in principe op. De groep, het collectief van individuele leerlingen, werkt als geheel.

Nu is het tijd om deel 2 van de groepsvormingsfasen te doorlopen om de **groepsvorming te versterken**.

Gaat het in jouw groep nog niet geheel zonder slag of stoot dan begin je alsof je het jaar opnieuw bent begonnen. Om alsnog toe te werken naar die positieve groepsvorming en een krachtig en veilig sociaal leer- en leefklimaat.

Groepsvormingsfasen.

De bekendste indeling van groepsvorming in fasen komt van Tuckman*. Hij deelt groepsvorming in het onderwijs als volgt in:

1. **Forming:** leerlingen maken kennis met elkaar. Dit kan aan het begin van het schooljaar zijn in de klas, maar ook met de komst van nieuwe leerlingen gedurende het schooljaar of bij de wissel van leerkracht.
2. **Storming:** de pikorde wordt bepaald en iedereen neemt een plek in de hiërarchie in. Dit is overigens niet eenmalig. De dynamiek kan gedurende het jaar wijzigen door veranderingen in de groepssamenstelling en soms kun je dan dus op een later moment weer opnieuw in deze fase belanden.
3. **Norming:** de waarden, normen, regels en routines die in de groep gelden worden duidelijk en staan vast. Lees mijn blog over klassenmanagement om dit goed vorm te geven.
4. **Performing:** de losse individuen vormen in deze fase een (hechte) groep. Er kan in rust gewerkt worden aan de leerdoelen.
5. **Adjourning:** de groep gaat tijdelijk (zomervakantie) of definitief (groep 8 – VO) uit elkaar en neemt afscheid.

Fase 1 is doorlopen. De pikorde is bepaald en de fase van storming is afgelopen. Er heersen positieve gedragsnormen in de groep waarbij er duidelijke regels en routines zijn en je ziet dus dat uit alle individuele leerlingen een groep is ontstaan die lekker aan het werk kan.

Als er geen grote wijzigingen of gebeurtenissen in je groep hebben plaatsgevonden in de kerstvakantie kun je hier verder op bouwen.

Performing: groepsvorming versterken.

De Zilveren Weken – de periode na de kerstvakantie dus – is het perfecte moment om de groepsvorming verder te verdiepen en versterken.

Ervaringen die leerlingen tijdens de vakantie hebben opgedaan, weg van hun vertrouwde, dagelijkse omgeving en klasgenoten (vriendjes), worden mee de klas in genomen. Als leerkracht moet je goed kijken waar de individuele leerlingen behoefte aan hebben natuurlijk en hoe dit van invloed is op de groep als geheel. Is hun gedrag veranderd? Zijn ze opeens stiller geworden of juist baldadiger? Is er mogelijk iets gebeurd tijdens de vakantie of moeten ze hun draai weer vinden?

Zijn er wijzigingen of wisselingen in de groepssamenstelling? Zijn er leerlingen weg of bijgekomen, is er een nieuwe stagiair(r), etc. Dat kan van invloed zijn op de dynamiek in de groep waardoor je weer terug aandacht moet besteden aan de fase van forming, norming en zelfs ook aan de stormingfase.

Heb je daar zicht op dan is het zaak om zo soepel mogelijk terug te komen op het positieve niveau van vóór de kerstvakantie. *Of te zorgen dat je daar nu alsnog komt.*

In de Zilveren Weken doen met je klas.

- Bespreek wat iedereen tijdens de kerstvakantie heeft meegemaakt. Goede en minder positieve ervaringen zijn beide belangrijk om aandacht aan te geven. Bepaal hoe deze ervaringen hun gedrag beïnvloeden en of je er iets mee moet.
- Regels, routines en rituelen herhalen en waar nodig aanscherpen.
- Sociale cohesie versterken om de gewenste groepsdynamiek in stand te houden, te verdiepen en te bevestigen, ook om pesten te voorkomen of aan te pakken.
- Was de groepsdynamiek voor de kerstvakantie nog niet optimaal? Begin hier dan met een schone lei (voor zover mogelijk) aan te werken. Je wilt tenslotte een veilige en betrokken sfeer bieden in de klas.

Heel concreet doe je dit als volgt:

- Verwelkom iedereen bij de deur terug in de klas bij binnenkomst na de kerstvakantie (kun je meteen iedere leerling individueel in de ogen kijken),
- Herhaal de afgesproken gedragsnormen, regels en routines nogmaals (zie hiervoor ook de blog over klassenmanagement),

- Geef aandacht aan het begrip voor en de acceptatie van verschillen tussen mensen,
- Zet groepsvormende activiteiten en energizers in,
- Werk aan samenhangigheid,
- Geef aandacht aan reflectie, ook (juist!) als het goed gaat,
- Leer elkaar nog beter kennen door ervaringen te delen.

Nog concreter: 5 ideeën voor activiteiten

Idee 1: Gelukkig nieuwjaar!

Vier samen het nieuwe jaar. Geef een feestje in de klas, neem allemaal wat lekkers mee of maak het samen. Met wat lekkers om te drinken erbij en een vrolijk muziekje op – uiteraard uitgekozen door je leerlingen – maken jullie er een gezellig feestje van.

Idee 2: Bingo!

Laat de leerlingen ieder een eigen werkblad maken met activiteiten die ze in de komende periode willen meemaken of doen. Daar kan van alles op staan: van een gezellig logeerpartijtje tot het lezen van een nieuw boek. Door de verzonden activiteiten met elkaar te delen en er een bingo-activiteit van te maken, stimuleer je je leerlingen tot nieuwe ideeën en ervaringen. Motiveer ook om er wat activiteiten tussen te stoppen waardoor ze elkaar nog beter leren kennen. Heeft een leerling bingo dan mag deze een leuke activiteit kiezen om met de hele klas te doen.

Idee 3: Anders of hetzelfde

Laat de leerlingen vrij rondlopen door de klas. Bij het afgesproken signaal vormen ze een 2tal met degene die het dichtste bij staat. Met die persoon gaan ze in gesprek om een overeenkomst te ontdekken maar ook iets anders en bij voorkeur ook iets nieuws te leren over de ander. Bijvoorbeeld: wij zitten allebei op voetbal/hockey/... maar ik hou het meest van stampot en jij van pastagerechten.

Als je ontdekt dat iemand anders ook van bijvoorbeeld hockey houdt terwijl jij dat nog niet wist dan geeft dat een mooie gelegenheid om ook eens met die ander af te spreken of te spelen in de pauze. Zeker voor kinderen die weinig aansluiting vinden in de groep kan dit mooie nieuwe aanknopingspunten opleveren.

Idee 4: Wie is de complimentenmol?

De hele dag deelt 1 leerling subtiel complimenten uit. Aan het eind van de dag moet iedereen raden wie de complimentenmol was.

Wil je of zie je dat je hierin wel wat verdieping kunt aanbrengen dan is het goed om eens een les te geven over kwaliteiten. Het is leuk om te horen dat je mooie ogen hebt, een gave fiets of coole trui. Het is nog mooier om de leerlingen te leren dat iedereen kwaliteiten heeft en hoe ze die kunnen ontdekken van elkaar en daar complimenten op kunnen geven. Bijvoorbeeld; 'ik zag dat jij Sarah ging troosten toen ze gevallen was, jij bent altijd zo

zorgzaam!' Of 'toen jij zag dat Mouad zijn fiets niet uit het rek kreeg, ging jij hem helpen. Daarin was jij zo behulpzaam!'

Idee 5: Terug en vooruit

Schrijf op een groot vel wat er vóór de kerstvakantie allemaal bereikt, gedaan en geleerd is. Vervolgens schrijf je erbij wat iedereen de komende periode wil leren, doen en bereiken. Wat is er dan van wie nodig om dit te realiseren. Bespreek dat ook. Bewaar die poster goed, want in de Bronzen Weken komt deze weer tevoorschijn.

Hopelijk gaan jullie in de klas ook aan de slag met het verstevigen en verdiepen van de groepsvorming in de Zilveren Weken.

Heb je nog vragen of aanvullingen, deel die dan gerust met me!

Hoe nu verder?

Is de dynamiek in jouw groep nog niet zoals je zou willen? Worden kinderen gepest? Is er een gevoel van onveiligheid? Veel onrust, gedoe, voortdurend reageren op elkaar waardoor je amper aan lesgeven toekomt?

Als **Licentie Specialist Klasse(n)Kracht** begeleid en coach ik leerkrachten in de groepsvorming. Om van dynamische groepen een positieve groep te maken en ook daar te zorgen voor een krachtig en sociaal veilig leer- en leefklimaat.

Dat doe ik met behulp van de **RESPECT-aanpak van Klasse(n)Kracht**.

De RESPECT-aanpak is een gedegen methodiek om leerkrachten te versterken in de begeleiding van de groepsvorming. Deze aanpak zorgt elke keer weer voor het verkrijgen van een sociaal veilig groepsklimaat waardoor ook de leerkracht weer zelfverzekerd, energiek en met plezier voor de klas staat.

Denk je dat jij hier ook wel wat hulp bij kunt gebruiken?

Ik ga graag samen met jou aan de slag om samen te zorgen voor een veilig sociaal klimaat en een positieve groepsdynamiek. Zodat niet alleen de leerlingen zich veilig, geaccepteerd en fijn voelen, maar ook jij weer zelfverzekerd en met plezier voor de klas staat.

Neem gerust contact met me op voor een vrijblijvend kennismakingsgesprek.

info@twinkeling-coaching.nl

06 18729168